

ULUSLARARASI MÜHENDİSLİK JEOLJİSİ TÜRK MİLLİ KOMİTESİ 25. OLAĞANI GENEL KURUL TOPLANTISI

• Uluslararası Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi; 25. Olağan Genel Kurul Toplantısı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Namık Kiper Salonu'nda 21 -Haziran 2002 tarihinde yapıldı.. Genel Kurul Toplantısına odamız adına Yönetim Kurulu Üyemiz Dr. Ramazan DEMİRTAŞ ve üyemiz Bahattin DEMİR delege olarak katılmıştır..

Sayın Demirtaş toplantıda yapmış olduğu konuşmasında Odamız görüşünü aktarmıştır. Bu konuşmayı, ayrıntılı olarak vermekteyiz.

"Sayın Divan, Mühendislik. Jeolojisi Türk Milli Komitesi'nin kıymetli üyeleri, sayın meslektaşlarını, değerli konuklar; hepinizi JMO Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyor, Genel Kurulunuzu kutluyor ve basanlar diliyorum..,

1999 depremlerinin acı faturası, başta siyasi iktidarlar olmak üzere, bu ülkede uygulanan her politikada karar verici konumunda olanlara., alacakları kararlarda jeolojik riskleri doğrudan ya da dolaylı olarak gözönüne almaları gerektiğini gösterdi. Aynı zamanda toplumsal, ekonomik, siyasal yönetsel ve kültürel coğrafyamızdaki fay zonlarını da açığa çıkardı. Elbette bu gerçeği anlamak için 40 bin yurttaşımızın ölmesi ve 30 milyar dolarlık ulusal servetin kaybedilmesi gerekmiyordu.

1900'ü yıllardan beri jeoloji mühendisliği eğitimi yapılan bu coğrafyada, yaşamın her alanını doğrudan etkileyen jeolojik, tehlike ve risklere karşı akademik ve uygulamalı alanda zaman içinde eksiklikler bir bir tamamlanarak bilgi ve deneyimde üst noktalara ulaşılmıştır. Ancak her konuda olduğu gibi bu alanda da sorun, bilginin elde edilmesinde değil, ülke politikalarına yansıtılmasında yaşanmaktadır. **ÇARPIK KAPİTALİZMİN KOPUK POLİTİKALARI! VE POLİTİKACILARI JEOLJİK RİSKLER GİBİ OBJEKTİF BİR VERİYİ HAKETMEDİĞİMİZ BİR TOPLUMSAL FATURAYA DÖNÜŞTÜRÜMÜŞTÜR.** "

Özellikle son depremlerin ülkemizin yerleşimi ve sanayi tesisleri açısından en yoğun olduğu bir bölgede meydana gelmesi kentleşme sürecinde uygun yerleşimi konusunun ve imar planlama çalışmalarını öncesinde yapılması gereken jeolojik ve jeoteknik etütlerin yaşamsal önemini bir kez daha acı bir şekilde hissettirdi. Hızla artan nüfus ve sanayileşme, son 40'i yılda yeni kent ve sanayi alanlarına

olan gereksinimi arttırmasına karşın, bu alanlarda gerek yerleşimi, planlama ve gerekse de yapı tasarımı süreçlerinde jeoloji ve mühendislik Jeolojisi çalışmaları ihmal edilmiştir. Türkiye'yi özellikle 1950'lerden sonra tutsak alan sanayi ve kentleşmede plansız yerleşimi süreci ve buna bağlı olarak 80lerden sonra doruğa çıkan arsa ve arazi rantına endeksli imar ve yapılaşma kararları, bu büyük can kaybı ve yıkımın temel nedeni olmuştur.. Türkiye'de kentleşme dediğimiz süreç, sermaye birikiminin bir aracı haline gelmiştir. Yapılan imar planlarına baktığımızda, hemen hepsinde tüm ovaların, birinci sınıf tarım arazilerinin, dere yataklarının yapılaşmaya ayrıldığını görüyoruz. Bütün bu yanlış ve ihatalı uygulamalar, yani planlı plansızlık, tüm ülkede bilinçli bir şekilde sürdürülmekte ve bu uygulamaları engelleyecek bir yasa tasarısı maa- lesef TBMM'nin gündeminde bulunmamaktadır. Bununla kalmayan hükümet hala yanlış yerleşimiyle sanayileşmeyi özendirilmeyi ve desteklemeyi sürdürmektedir. Örneğin Gölçük kıyı kuşağında depremden önce tepki toplayan Koç-Ford otomobil fabrikasına, depremde çökmesine rağmen, aynı

**Çarpık
kapitalizmin
kopuk
politikaları ve
politikacıları
jeolojik riskler
gibi objektif
bir veriyi hak
etmediğimiz
bir toplumsal
faturaya
dönüştürmüştür**

jeoloji
mühendisliğinin
mühendislik
öğretisine
.ve. uygulama
sürecine yönelik;
işlevleri, ülke
gereksinimleri
ve-bilimsel
gelişmeler
çerçevesinde
yeniden ele
alınmalıdır

yerde inşaata devanı izini verilmektedir. Yine bölgeye yüksek nüfus ve yapı yoğunluğunu çekmeye aday İpek Yolu Serbest Bölgesi Projesi TMMOB'un açtığı dava sonucu yargı tarafı odan d urd u ru İmarına karşın, yapımı için hazırlanan sü rdür ülen yatırımlar arasında gösteriliyor. Yürüdükte olan İmar mevzuatında, yerine getirilmesi gereken jeolojik ve jeoteknik çalışmalar, 1999 depremlerinden sonra, ancak yönetmelik seviyesinde tanımlanabilmiştir. Bu çalışmalar hala 3194 sayılı İmar Kanunu'nda yer almamaktadır. İmar planlarında jeolojik-Jeoteknik etüdlerin dikkate alınması zorunluluğunun bunca felaketten sonra gündeme gelmiş olmasının atfedilebilecek herhangi bir yanı yoktur. Diğer yandan yönetmelik düzeyinde yapılan düzenlemelerin bilimsel gerçekliğe ve ülke gereksinimlerine yanıt verdiği de söylenemez. İmar ve planlama düzenimiz, plan yapma., plan onaylama, uygulama düzenimiz, yapı standartları, yapı düzenimizde birçok aksaklık vardır; hem 3194 sayılı İmar Yasamız hem de önün uygulamasını gösteren yönetmeliklerimiz baştan aşağı değiştirilmelidir.

Odamız; konut, sanayi, enerji tesisleri,, ulaşım vb. alanlarda yersel or n t ve yapı tasarımı sürecinde jeolojik ve Jeoteknik hizmetlerin yerine getirilmesi için bir yandan hukuksal anlamda çalışmalarım sürdürürken, diğer yandan da esas olarak konuya yönelik tüm düzenlemelerde yararlanılabilecek bir teknik altlık oluşturabilmek için çalışmaları yürütmektedir.

Bu konularda Odamızda yürütülen, üniversiteler, uygulamacı kamu kurumları ve çeşitli araştırmacılarca gerçekleştirilen çalışmalara baktığımızda genel olarak birkaç noktanın öne çıktığını görüyoruz:

Bunlardan ilki; ülkemizdeki jeoloji mühendisliği programlarında, mühendislik jeolojisi kapsamındaki derslere teorik ve pratik olarak yeterli ağırlığın verilmemesi ve kavram, içerik vb. açısından bililiğin sağlanamamasıdır. Mühendislik jeolojisi Jeoteknik» Jeomühendislik gibi kavramlara bugünlerde "Jeoteknik mühendisliği" (EUROCODE7) ve

"mühendislik jeologu" kavramları da eklenmiştir. Bu açılardan, jeoloji mühendisliğinin mühendislik öğretilerine ve uygulama sürecine yönelik işlevleri, ülke gereksinimleri ve bilimsel gelişmeler çerçevesinde yeniden ele alınmalıdır.

İkinci nokta; uygulama açısından yasal mevzuatın taşıdığı yetersizliklerin aşılabilesidir. İhale, imar, afet, çevre, maden vb. yasalarda ve bunlarla ilişkili olarak çıkarılan yönetmeliklerde jeolojik ve jeoteknik verilerin araştırılmasına yeterli önemin verilmesinin ve bu hizmetlerin jeoloji mühendislerince yerine getirilmesinin sağlanması gereklidir. Yasal mevzuatın yenilenmesi çalışmalarının arttığı bugünlerde Odamız ve Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi arasındaki iletişimin en üst seviyede sürdürülmesi şarttır.

üçüncü nokta; yasal mevzuatta da altlık oluşturan standartlar konusudur. TSE tarafından hazırlanan EUROCODE-7, jeoteknik tasarım ve diğer zemin ve kaya mekaniği, şev stabilitesi! vibg. standartlar uygulamada yeterli yaygınlığı bugüne kadar kazanamamıştır. Standartların yaygınlaşması! aynı zamanda mühendislik ürünlerimizin kalitesi üzerinde de önemli etkide bulunacaktır;..

Dördüncü nokta; jeolojik ve jeoteknik raporların içerik ve formatını, denetim ve onama işlemlerini belirleyen teknik şartnamelerin oluşturulması çalışmalarıdır. TCK, DSI, EİE, Afet İşleri, İller Bankası: gibi kurumların şartnamelerinin yeniden ele alınması, özellikle bugün gelinen noktada imar planına esas jeolojik ve jeoteknik çalışmalara yanıt vermeyen genelgelerle yeniden düzenlenmesi ivedi bir görev olarak karşımızda durmaktadır.

Özetle devlet, doğa olaylarının afete dönüşmemesi için yerleşim alanlarının seçilmesi, planlaması ve sanayi tesisleri, otoyol, tünel, baraj gibi altyapı projelerinin gerçekleştirilmesinde ayrıntılı jeolojik-jeoteknik etüdlerin yaptırılmasını zorunlu kılacak ve bunların denetiminin ilgili meslek odaları, belediyeler ya da kurumlar tarafından yapılmasını sağlayacak yasal ve kurumsal değişiklikleri mutlaka gerçekleştirilmelidir. Sözlerime son verirken jeoloji mühendisliği kavramının en çok yakıştığı ve cisimleştiği "mühendislik jeolojisi" alanının bir örgütü olan Mühendislik Jeolojisi Türk Milli Komitesi'nden özellikle "mesleki yetki ve sorumluluklar alanında görüş oluşturmasını" ve Odamızla daha sıcak ilişkiler içerisinde olmalarını bekler, Genel Kurulunuzun başarılı geçmesini dilerim.